

EUROSISTĒMAS SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2006. gada 19. maijam, Eurosistēmas speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Aplēsts, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2006. gadā būs 1.8–2.4% un 2007. gadā – 1.3–2.3%. Paredzams, ka vispārējā saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) vidējais pieauguma temps 2006. gadā būs 2.1–2.5% un 2007. gadā – 1.6–2.8%.

1. ielikums

TEHNISKIE PIEŅĒMUMI

Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēšu pamatā ir vairāki pieņēmumi par procentu likmēm, valūtas kursiem, naftas cenām un fiskālo politiku.

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan naftas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām divu nedēļu laikā līdz 11. maijam. Pieņēmumi par īstermiņa procentu likmēm, kuras mēra ar 3 mēnešu EURIBOR, balstīti uz biržā netirgoto nākotnes līgumu procentu likmēm², kas atspoguļo ienesīguma līknes stāvokli attiecīgajā brīdī. Šie pieņēmumi ietver kāpumu (no vidēji 3.1% 2006. gadā līdz vidēji 3.9% 2007. gadā). Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdību 10 gadu obligāciju nominālo peļņas likmi rāda, ka gaidāms neliels kāpums no vidēji 4.0% 2006. gadā līdz vidēji 4.3% 2007. gadā. Pamatojoties uz tendencēm biržā tirgoto nākotnes darījumu tirgū, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2006. gadā būs 70.3 ASV dolāri par barelu un 2007. gadā – 73.9 ASV dolāri par barelu. Pieņemts, ka neenerģijas preču cenu gada vidējais pieaugums ASV dolāros 2006. gadā būs 27.6% un 2007. gadā – 5.4%.

Izdarīts tehniskais pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā divpusējie valūtas kursi nemainās salīdzinājumā ar rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz 11. maijam. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru ir 1.27 un efektīvais euro kurss – par 0.7% augstāks nekā vidēji 2005. gadā.

Pieņēmumi par fiskālo politiku tiek balstīti uz valstu budžeta plāniem atsevišķās euro zonas valstīs. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājis parlaments vai kuri jau ir detalizēti izstrādāti un kurus varētu apstiprināt likumdošanas procesā. Fiskālo pieņēmumu aktualizēšanas pēdējais termiņš bija 2006. gada 11. maijs.

STARPTAUTISKĀ VIDE

Gaidāms, ka euro zonas ārējā vide iespēju aplēšu periodā joprojām būs labvēlīga. Paredzams, ka ASV saglabāsies stabils reālā IKP pieaugums, lai gan tā temps nedaudz mazināsies. Gaidāms, ka reālā IKP pieaugums Āzijā (izņemot Japānu) joprojām ievērojami pārsniegs pasaules vidējo rādītāju, lai gan būs nedaudz zemāks nekā pēdējos gados. Paredzams, ka arī vairākumā citu lielo valstu turpināsies dinamiska

¹ Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēses kopīgi izstrādā ECB un euro zonas NCB speciālisti. Šīs iespēju aplēses divas reizes gadā izmanto par pamatu ECB Padomes vērtējumam par tautsaimniecības attīstību un cenu stabilitātes riskiem. Sīkāka informācija par izmantotajām procedūrām un metodēm sniegta dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* (ECB, 2001. gada jūnijs). Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katra mainīgā lieluma ataišanai izmanto diapazonus. Diapazonus veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību.

² Eurosistēmas iespēju aplēses pirmo reizi balstītas uz tehnisko pieņēmumu, ka tirgus īstermiņa procentu likmes mainās atbilstoši tirgus gaidām, nevis iespēju aplēšu periodā saglabājas nemainīgas, kā tika pieņemts iepriekš. Šī ir tīri tehniska rakstura pārmaiņa. Tā ieviesta, lai tālāk uzlabotu makroekonomisko iespēju aplēšu kvalitāti un iekšējo atbilstību, un neliecina ne par kādām pārmaiņām ECB monetārās politikas stratēģijā vai iespēju aplēšu lomu tajā.

izaugsme. Turklāt gaidāms, ka valstīs, kas 2004. gada 1. maijā pievienojās Eiropas Savienībai, saglabāsies spēcīgs pieauguma temps.

Tiek lēsts, ka kopumā *pasaules reālais IKP ārpus euro zonas* 2006. gadā vidēji pieaugs aptuveni par 5.0% un 2007. gadā – aptuveni par 4.5% (gada pieaugums 2005. gadā – 5.1%). Paredzams, ka *euro zonas ārējais pieprasījums* 2006. gadā palielināsies aptuveni par 7.6% un 2007. gadā – aptuveni par 6.7% (pieaugums 2005. gadā – 7.7%).

REĀLĀ IKP PIEAUGUMA IESPĒJU APLĒSES

Pagājušā gada 4. ceturksnī euro zonas reālā IKP pieauguma temps bija 0.3%. Saskaņā ar *Eurostat* pirmo aplēsi 2006. gada 1. ceturksnī tas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieaugs par 0.6%. Šis straujākais kāpums atbilst apsekojumu rādītāju sniegtajiem pozitīvajiem signāliem. Gaidāms, ka iespēju aplēšu periodā IKP ceturksņa pieaugums joprojām būs aptuveni 0.5 procentu punkti, izņemot 2007. gada 1. ceturksni, kad paredzams, ka pieaugumu mazinās ievērojams netiešo nodokļu kāpums. Tāpēc tiek lēsts, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2006. gadā būs 1.8–2.4% un 2007. gadā – 1.3–2.3%. Gaidāms, ka, joprojām saglabājoties spēcīgam ārējam pieprasījumam, eksporta kāpums aplēšu periodā turpinās veicināt ekonomisko aktivitāti. Izņemot netiešo nodokļu kāpuma īslaicīgās sekas, pamatā vajadzētu saglabāties stabilam iekšzemes pieprasījuma pieaugumam.

A tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses

(gada vidējās pārmaiņas; %)¹⁾

	2005	2006	2007
SPCI	2.2	2.1–2.5	1.6–2.8
Reālais IKP	1.4	1.8–2.4	1.3–2.3
Privātais patēriņš	1.4	1.4–1.8	0.5–1.7
Valdības patēriņš	1.4	1.3–2.3	0.7–1.7
Kopējā pamatkapitāla veidošana	2.5	2.3–4.5	1.6–4.8
Eksports (preces un pakalpojumi)	4.1	5.2–8.0	3.3–6.5
Imports (preces un pakalpojumi)	5.0	5.3–8.7	2.8–6.2

1) Katra mainīgā lieluma un perioda robežas noteiktas, pamatojoties uz vidējo absolūto starpību starp faktiskajiem rezultātiem un euro zonas valstu centrālo banku agrāk veiktajām iespēju aplēsēm. Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadieņu skaitam koriģēti dati. Eksporta un importa iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

Gaidāms, ka no IKP iekšzemes izdevumu sastāvdaļām *privātā patēriņa* gada vidējais pieaugums 2006. gadā būs 1.4–1.8% un 2007. gadā – 0.5–1.7%. 2006. gadā mājāsaimniecību pirktpēja mazinājusies augošo enerģijas cenu ietekmē. Paredz, ka 2007. gadā gaidāmā netiešo nodokļu pieauguma dēļ patēriņa pieaugums šajā gadā mazināsies, savukārt 2006. gadā anticipācijas efekta dēļ gaidāms nedaudz straujāks patēriņa pieaugums. Tiek lēsts, ka mājāsaimniecību rīcībā esošos ienākumus labvēlīgi ietekmēs neliels progress nodarbinātības jomā un joprojām lielie kapitāla ienākumi, bet reālo ienākumu pieaugums arī turpmāk būs mērens. Gaidāms, ka uzkrājumu daļa iespēju aplēšu periodā pamatā saglabāsies stabila.

Paredz, ka *kopējo ieguldījumu pamatlīdzekļos* gada vidējais pieauguma temps 2006. gadā būs 2.3–4.5% un 2007. gadā – 1.6–4.8%. *Ieguldījumus uzņēmējdarbībā* arī turpmāk vajadzētu veicināt spēcīgam ārējam pieprasījumam, labvēlīgiem finansēšanas nosacījumiem un stabilai uzņēmumu peļņai. Vienlaikus paredzams, ka *privātie ieguldījumi mājoklī* iespēju aplēšu periodā pieaugs mērenā tempā.

Tiek lēsts, ka gada vidējais *eksporta kopapjoma* (ieskaitot euro zonas iekšējo tirdzniecību) pārmaiņu temps 2006. gadā būs 5.2–8.0% un 2007. gadā – 3.3–6.5%. Gaidāms, ka sakarā ar konkurences pieaugumu pasaulē aplēšu periodā nedaudz samazināsies eksporta ārpus euro zonas tirgus daļas, lai gan

tiek lēsts, ka cenu konkurence pamatā saglabāsies stabila. Paredzams, ka gada vidējais *importa kopapjoma* pieauguma temps 2006. gadā būs nedaudz augstāks par eksporta tempu, bet 2007. gadā kļūs zemāks par to, atspoguļojot iekšzemes pieprasījuma attīstības tendences. Kopumā paredzams, ka neto tirdzniecības ietekme uz IKP pieaugumu šo divu gadu laikā caurmērā būs gandrīz neitrāla.

Paredzams, ka *vispārējās nodarbinātības* pieaugums arī turpmāk atbilstoši nesenajām norisēm būs stabils. Vienlaikus gaidāms, ka sakarā ar nodarbinātības izredžu uzlabošanu un vairākās euro zonas valstīs notiekošajām strukturālajām darba tirgus reformām pieaugs darbaspēka piedāvājums. Paredzams, ka bezdarba līmenis iespēju aplēšu periodā turpinās mazināties.

CENU UN IZMAKSU IESPĒJU APLĒSES

Paredzams, ka 2006. gadā vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps būs 2.1–2.5% un 2007. gadā – 1.6–2.8%. Cenu iespēju aplēses atspoguļo enerģijas un naftas preču cenu pieauguma ievērojamo ietekmi 2006. gadā. Lai gan, pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto nākotnes līgumu cenām, 2007. gadā gaidāma šīs ietekmes mazināšanās, šajā gadā SPCI inflāciju ievērojami ietekmēs netiešo nodokļu pieaugums. Vienlaikus tiek pieņemts, ka nominālās darba samaksas uz vienu darbinieku pieaugums iespēju aplēšu periodā joprojām būs mērens. Tātad cenu iespēju aplēses atspoguļo to, ka gaidāmā naftas cenu kāpuma netiešā ietekme uz darba samaksu ir ierobežota. Tās atspoguļo arī to, ka paredzams relatīvi noturīgs darba ražīguma pieaugums, tāpēc vienības darbaspēka izmaksu kāpums iespēju aplēšu periodā pamatā saglabāsies stabils. Visbeidzot, SPCI iespēju aplēses balstās uz gaidām, ka nepreču imports neradīs ievērojamu cenu spiedienu.

SALĪDZINĀJUMS AR ECB SPECIĀLISTU 2006. GADA MARTA MAKROEKONOMISKAJĀM IESPĒJU APLĒSĒM

Jaunajās iespēju aplēsēs³ paredzami reālā IKP pieauguma diapazoni 2006. gadā atbilst 2006. gada marta iespēju aplēsēs paredzētajiem. 2007. gadā paredzamais diapazons ir nedaudz samazināts. Šī korekcija īpaši atspoguļo augstāku naftas cenu un spēcīgāka valūtas kursa ietekmi. SPCI inflācijas diapazons, ko pašlaik paredz 2006. gadā, nepārsniedz 2006. gada marta iespēju aplēšu diapazona augšējo robežu. 2007. gadā paredzamais diapazons paliek nemainīgs.

B tabula. Salīdzinājums ar 2006. gada marta iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2005	2006	2007
Reālais IKP – 2006. g. marts	1.4	1.7–2.5	1.5–2.5
Reālais IKP – 2006. g. jūnijs	1.4	1.8–2.4	1.3–2.3
SPCI – 2006. g. marts	2.2	1.9–2.5	1.6–2.8
SPCI – 2006. g. jūnijs	2.2	2.1–2.5	1.6–2.8

³ Jaunajai īstermiņa procentu likmju sagatavošanas metodoloģijai (sk. iepriekšējo zemspvītras piezīmi) ir ļoti ierobežota ietekme uz IKP pieauguma un SPCI inflācijas iespēju aplēsēm. Tas parāda, ka šī pārmaiņa nodrošina lielāku atbilstību citiem pieņēmumiem, kas palikuši nemainīgi.

2. ielikums

CITU INSTITŪCIJU PROGNOZES

Ir pieejamas arī vairākas starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās sagatavotas citā laikā un tāpēc ir daļēji novecojušas. Turklāt to pieņēmumi par fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes.

Pašlaik pieejamās citu institūciju prognozes vienprātīgi norāda, ka euro zonas IKP gada pieaugums 2006. gadā būs vidēji 2.0–2.2%. 2007. gadā prognozē IKP pieaugumu 1.8–2.1%. Vienlaikus šīs prognozes paredz, ka gada vidējā SPCI inflācija 2006. gadā būs 2.1–2.2% un 2007. gadā – 2.0–2.2%. Visi šie diapazoni ietilpst Eurosistēmas iespēju aplēšu paredzētajās robežās.

Euro zonas reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada pārmaiņas; %)

	Publiskošanas datums	IKP pieaugums			SPCI inflācija		
		2005	2006	2007	2005	2006	2007
Eiropas Komisija	2006. g. maijs	1.3	2.1	1.8	2.2	2.2	2.2
SVF	2006. g. aprīlis	1.3	2.0	1.9	2.2	2.1	2.2
OECD	2006. g. maijs	1.4	2.2	2.1	2.2	2.1	2.0
<i>Consensus Economics</i>	2006. g. maijs	1.4	2.1	1.8	2.2	2.1	2.1
prognozes							
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2006. g. aprīlis	1.3	2.1	1.9	2.2	2.1	2.1

Avoti: Eiropas Komisijas ekonomiskās prognozes, 2006. gada pavaris; SVF Pasaules tautsaimniecības perspektīvas, 2006. gada aprīlis; OECD Tautsaimniecības perspektīvas Nr. 79, priekšizdevums; Consensus Economics prognozes un ECB aptauja Survey of Professional Forecasters. Gan Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses, gan OECD prognozes uzrāda atbilstoši darbadienu skaitam koriģētu gada pieauguma tempu, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

© Eiropas Centrālā banka, 2006

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany

Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Tālrunis: +49 69 1344 0

Fakss: +49 69 1344 6000

Interneta lapa: <http://www.ecb.int>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.